

Максименко О.О.

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов факультету фінансів

Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Микал Т.А.

старший викладач кафедри німецької мови

факультету міжнародної економіки і менеджменту

Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Редько С.П.

старший викладач кафедри філології та перекладу

Київського національного університету технологій та дизайну

Кулаженко О.П.

викладач кафедри сучасних європейських мов

Державного торговельно-економічного університету

ДО ПИТАННЯ ПРО ЗМІСТ МІЖКУЛЬТУРНОЇ СКЛАДОВОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ З МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ ТА СУЧАСНИХ МОВ В УНІВЕРСИТЕТАХ СПОЛУЧЕНОГО КОРОЛІВСТВА (НА ПРИКЛАДІ ЕКСТЕРСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ)

***Анотація.** Стаття присвячена проблемі змісту міжкультурної складової іношомовної підготовки майбутніх бакалаврів з міжнародного бізнесу та сучасних мов у Сполученому Королівстві на прикладі Екстерського університету. Висвітлено зміст міжкультурної складової у процесі опанування іноземних мов за вибором, проаналізовано складові та змісту та виявлено особливості його укладання для підготовки майбутніх бакалаврів до міжкультурної комунікації в умовах впливів культур на світову економічну діяльність.*

***Ключові слова:** зміст, іношомовна підготовка, іноземна мова, міжкультурна складова, економічна діяльність.*

***Abstract.** The article is devoted to the problem of the content of the intercultural component of the foreign language training of future bachelors in international business and modern languages in the United Kingdom on the example of Exeter University. The content of the intercultural component in the process of mastering foreign languages by choice is highlighted, the components and content are analyzed, and the peculiarities of its arrangement for the preparation of future bachelors for intercultural communication in the conditions of the influence of cultures on global economic activity are revealed.*

***Key words:** content, foreign language training, foreign language, intercultural component, economic activity.*

Постановка проблеми. Проблема міжкультурності як складової опанування іноземних мов активно розглядається та розробляється у контексті іношомовної та галузевої освіти вітчизняними та зарубіжними вченими і практиками, що обумовлено її виключною вагомістю у сучасних реаліях фахової діяльності у світі. Проникаючи в усі сфери підготовки та освіти, провідне місце міжкультурна складова посідає у підготовці майбутніх фахівців з профільною міжнародною спеціалізацією у країнах зарубіжжя, які мають значні впливи, міцні економічні зв'язки та позиції у світі. Саме у системах вищої освіти таких країн, прикладом яких є Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, напрацьовується досвід, який покликаний відповісти викликам, зреалізувати

нагальні потреби та забезпечити відповідний розвиток людського капіталу для подальшої успішної діяльності на світовому ринку. Це неможливо на сучасному етапі уявити без організації відповідної іншомовної підготовки студентів рівня бакалавру з міжнародного бізнесу, що реалізується у системі вищої освіти країни з поєднанням фаху та іноземних мов.

Аналіз останніх джерел. Проблема культури та міжкультурності у комунікації виокремлюється ключовою у сучасному світі глобалізаційних процесів. Означене питання міжкультурної складової у іншомовній підготовці здобувачів вищої освіти є предметом особливої уваги наукової спільноти України та зарубіжжя, оскільки вивчення іноземних мов розглядається у контексті опанування комунікації мовами та на основі компетентісного підходу в рамках кваліфікаційних систем освіти кожної країни ЄС.

М. Раш (Morgan Rush) розглядає проблему культури у бізнес комунікації [1].

Теоретичний підхід до міжкультурної комунікації напрацьовує Г. Кісс (Gabriella Kiss) [2].

Б. Розенталь (Bill Rosenthal) вивчає перепони міжкультурної бізнес комунікації [3].

Ґрунтовні дослідження міжкультурності та практики вибудови міжкультурного виміру у викладанні мов розвивали у своїх працях М. Байрам, Б. Грибкова, Г. Старкі (Michael Byram, Bella Gribkova, Hugh Starkey) [4].

Проблему інтеграції підготовки з міжкультурної бізнес комунікації та викладання англійської мови для ділового спілкування аналізують Д. Джінзі, Ж. Венжонг, Е. Елендор Даймонд (Deng Jingzi, Zhu Wenzhong, Elizabeth Elendor Dimond) [5].

Висвітленням аспекту культурного посередництва як складової навчання іноземної мови для ділового спілкування займалася А. Гамбург (Andrea Hamburg) [6].

Е. Нтелиу та О. Кехагія (Eleftheria Nteliou, Olga Kehagia) досліджують особливості міжкультурного сприйняття серед студентів, які вивчають курси з англійської мови для бізнесу та економіки [7].

Потреби формування та розвитку міжкультурної компетентності у міжнародних студентів вивчали Е. Зилкевич-Плонська та Е. Ацене (Emilia Zylkiewicz-Plonska, Elvyra Acienė) [8].

О. Зеліковська опікувалася питанням структурних компонентів міжкультурної компетентності студентів, які спеціалізуються з економіки [9].

Моделювання процесу формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності досліджувала О. Кричківська [9].

Таким чином, міжкультурна складова іншомовної освіти набула широкого розгалуження у дослідженнях вчених виходячи з потреб, особливостей формування та розвитку міжкультурної компетентності у студентів економічних галузей. Зосереджуючись на перелічених вище питаннях, поза увагою залишається зміст як основа курсів з іноземних мов у підготовці бакалаврів.

Метою роботи є розглянути досвід укладання змісту міжкультурної складової іншомовної підготовки бакалаврів з міжнародного бізнесу та сучасних мов в університетах Сполученого Королівства (на прикладі Екстерського університету).

Виклад основного матеріалу дослідження. Перелік мов для опанування студентами (1-4 роки навчання), що здобувають ступінь бакалавра з міжнародного бізнесу та сучасних мов у Школі бізнесу Екстерського університету, містить сім позицій, а саме: китайську, французьку, німецьку, італійську, португальську, російську, іспанську. Мови можливо опановувати з початкового рівня.

Програмний зміст та його розподіл здійснюється за системою обов'язково-вибіркових модулів та роками навчання (див. Таблиця).

1 рік: <u>Обов'язкові модулі</u>	<u>Вибіркові модулі</u>
Французька мова Французька мова для початківців	<u>Французька мова</u> Любов і смерть у французькій культурі Становлення сучасної Франції Французька мова: сучасність і минуле Вступ до французької думки Французька візуальна історія Введення в кіно
Німецька мова Німецька мова для початківців	<u>Німецька мова</u> Нація пам'ятає: проблеми німецької культурної пам'яті Зроблено в Німеччині: історія та культура глобального бренду Погляд ззовні: вступ до ізгоїв і аутсайдерів у німецькомовній літературі та кіно Введення в кіно
Китайська для початківців	<u>Китайська мова</u> Усвідомлення Китаю: наближення до китайської культури та середовища Коротка історія сучасного Китаю (1861-теперішній час)
Італійська мова Італійська мова для початківців	<u>Італійська мова</u> Італія навиворіт: популярні візуальні наративи про Італію Тисяча обличь: культури та історія в Італії 19 століття
Португальська мова для початківців	<u>Португальська мова</u> Знайомство з португаломовним світом
Сучасна російська письмова та усна мова Російська мова для початківців	<u>Російська мова</u> Основні п'єси Чехова Росія: імперія та ідентичність
Іспанська мова Іспанська мова для початківців	<u>Іспанська мова</u> Вступ до іспаномовного світу: тексти в контексті Становлення сучасної Іспанії Становлення сучасної Латинської Америки: історія через літературу та культуру

<p>2 рік: <u>Обов'язкові модулі</u> Французька мова, письмова та усна Французька мова (середній рівень)</p>	<p><u>Вибіркові модулі</u> <u>Французька мова</u> Еволюція французької мови Різноманіття французької мови Спонукальні думки: французька література та філософія від епохи Відродження до 20-го століття Злочин і кара у французькій художній літературі Сучасне французьке кіно: проблеми та дискусії Інтимні простори французького Просвітництва Схід є Схід? Міжкультурні зустрічі в середньовічній французькій літературі Переклад вигнання: сучасні франкомовні письменниці Насильство і добродесність: ранньомодерний французький театр Руйнівні тексти: Бодлер і Рашильда</p>
<p>Німецька мова, письмова та усна Німецька мова (середній рівень)</p>	<p><u>Німецька мова</u> Молодь і вік: покоління в німецькій художній літературі та кіно Берлін - культура, історія та політика Стать, раса та міграція в німецькій літературі 20-го та 21-го століть</p>
<p>Італійська мова, письмова та усна Італійська мова</p>	<p><u>Італійська мова</u> Ідеальні міста? Міська культура Італії Відродження Кохання (і шлюб?) у сучасній італійській кінокомедії</p>
<p>Китайська мова (середній рівень) I</p>	<p><u>Китайська мова</u> Політика сучасного Китаю Розуміння Китаю: від імперських чиновників до революціонерів</p>
<p>Португальська мова (середній рівень)</p>	<p><u>Португальська мова</u> Португальська мова як світова Мандрівні ідентичності у португаломовному світі</p>
<p>Сучасна російська письмова та усна мова I Російська мова (середній рівень)</p>	<p><u>Російська мова</u> Розуміння Росії Дослідження революції: становлення радянського суспільства та культури в 1920-х роках</p>
<p>Іспанська мова, письмова та усна Іспанська мова (колишні початківці)</p>	<p><u>Іспанська мова</u> Федеріко Гарсія Лорка: Театр і поезія Любов і смерть в іспанській драмі Латиноамериканська новела Каталонія не Іспанія? Сучасна каталонська культура в контексті Місце та ідентичність у сучасній культурі Венесуели</p>

	<p>«Що таке любов? І чи потрібна вона мені?» Вступ до любовної поезії іспанського Відродження Ключові сучасні поети з Іспанії та Латинської Америки Художня література в післявоєнній Іспанії: голоси конформізму та підривної діяльності</p>
3 рік (перебування за кордоном)	Мовна практика у країні
4 рік: <u>Обов'язкові модулі</u>	<u>Вибіркові модулі</u>
Поглиблений курс з французької мови	<p><u>Французька мова</u> Винахід сучасного кохання Соціолінгвістика французької мови Діалектологія у Франції Музика, поезія та суспільство при французькому дворі пізнього середньовіччя Аутсайтери від першої особи в сучасній французькій літературі Філософи, пророки та містики у французькій культурі Секс, підривна діяльність і цензура: розпусна література у Франції XVII ст. Знедолені з дев'ятнадцятого століття до наших днів</p>
Поглиблений курс з німецької мови	<p><u>Німецька мова</u> Сексуальна політика: Гендерна динаміка у ранньомодерній Франції Диктатури на виставці: історичні виставки в Німеччині та Австрії Подолання катастрофи: німецька культура, література та політика міжвоєнних років Секс, науки та мистецтво</p>
Поглиблений курс з італійської мови	<p><u>Італійська мова</u> Розуміння простору в Італії епохи Відродження Італійська екранна аудиторія: історія кіно та телебачення знизу Моя чудова подруга Олени Ферранте</p>
Поглиблений курс з китайської мови	<p><u>Китайська мова</u> Китай крізь призму: культурний переклад і самопрезентація Китай і третій світ: міжнародні відносини та національне будівництво в Китаї в епоху холодної війни</p>
Поглиблений курс з португальської мови	<p><u>Португальська мова</u> Афро-Бразилія: ідеї Африки в бразильській художній літературі Зміна голосів: простежте розвиток португальської мови з часом</p>
Поглиблений курс з російської мови	<p><u>Російська мова</u> Оманливе місто: створення Санкт-Петербурга в російській літературі</p>

Поглиблений курс з іспанської мови	<u>Іспанська мова</u> Створення підпільної Росії, 1825-1917 Жінки та фемінізм в Іспанії 20 століття Перехресні течії: пам'ять, міф і сучасність у Латинській Америці «Монстр природи і розумний фенікс». Вступ до творчості Лопе де Вега Інценізаційні конфлікти: іспанська романтична драма Іспанські модерністи: наративи ідентичності, статі та нації Просунуті навички перекладу <u>Інші вибіркові модулі</u> Французька для бізнесу Німецька для бізнесу Китайська для бізнесу Іспанська для бізнесу Дисертація Просунуті навички перекладу
------------------------------------	---

Джерело: узагальнено авторами [11].

Виходячи з наведених даних, зміст міжкультурної складової охоплює міжкультурну складову обов'язкових модулів та вибіркових, підкріплюючись практикою під час перебування на за кордоном. Зміст обов'язкових модулів відповідає рівням опанування мов студентів та забезпечує рух від початкового / рівня володіння до просунутого. Вибіркові модулі надають є додатковими та надають можливість глибшого розуміння мови та її історії, історії країн, культури, мистецтва, літератури, сприйняття через призму визначних особливостей, світових взаємодій, взаємопов'язаних процесів та впливів. Пріоритетом є міжкультурний простір, який не обмежується фаховою мовою, яка також присутні у переліку вибіркових модулів на завершальному етапі навчання.

Таким чином, зміст міжкультурної складової іншомовної підготовки бакалаврів з міжнародного бізнесу та сучасних мов характеризується рівневістю, інтегративністю, багатоаспектністю, країнознавчою зорієнтованістю, практичним спрямуванням, сукупність сутностей яких уможлиблює підготовку до ефективної реалізації міжкультурної комунікації у широкому вимірі щоденних і фахових контактів.

Список використаних джерел

1. Rush M. Culture in Business Communication. URL: <https://smallbusiness.chron.com/culture-business-communication-2922.html> (дата звернення: 15.04.2022)
2. Kiss G. A theoretical approach to intercultural communication. URL: <http://www.zmne.hu/aarms/docs/Volume7/Issue3/pdf/04kiss.pdf> (дата звернення: 10.05.2022)
3. Rosenthal B. Barriers to Cross-Cultural Business Communication. URL: <http://communispond.com/insights/blog/2016/06/29/82/barriers-to-cross-cultural-business-communication/> (дата звернення: 10.05.2022)

4. Byram M., Gribkova B., Starkey H. Developing the intercultural dimension in language teaching a practical introduction for teachers. Language Policy Division Directorate of School, Out-of-School and Higher Education DGIV Council of Europe, Strasbourg, 2002. URL: <https://rm.coe.int/16802fc1c3> (дата звернення: 10.04.2023)

5. Jingzi D., Wenzhong Z., Elendor Dimond E. The Integration of Intercultural Business Communication Training and Business English Teaching. URL: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1087126.pdf> (дата звернення: 10.04.2023)

6. Hamburg A. Cultural mediation as part of foreign language teaching for business purposes. URL: <https://imt.uoradea.ro/auo.fmte/files-2011-v2/MANAGEMENT/Hamburg%20andrea%20L2.pdf> (дата звернення: 10.04.2023)

7. Nteliou E., Kehagia O. Intercultural perceptions among undergraduate students in English for Business and Economics courses. URL: <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/latic/article/viewFile/10345/10449.pdf> (дата звернення: 10.04.2023)

8. Zylkiewicz-Plonska E., Acienė E. The need for creating and developing intercultural competences among international. URL: http://journals.ku.lt/index.php/tiltai/article/viewFile/848/pdf_1 (дата звернення: 15.04.2022)

9. Zelikovska O. Intercultural competence structure components of the students majoring in economics. URL: <http://tvv-journal.upol.cz/pdfs/tvv/2010/01/66.pdf> (дата звернення: 15.04.2022)

10. Кричківська О.В. Моделювання процесу формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх фахівців зовнішньоекономічної діяльності. Молодий вчений, №12(15), 2014. 304-308. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2014/12/71.pdf> (дата звернення: 15.04.2022)

11. The University of Exeter. URL: <https://www.exeter.ac.uk> (дата звернення: 15.04.2023)

Остапенко Е.О.

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов факультету фінансів Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Мендрух Ю.М.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов факультету фінансів Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Ходакевич О.Г.

кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземних мов факультету фінансів Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

САМОСТІЙНА ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ. РЕТРОСПЕКТИВА ТА СЬОГОДЕННІСТЬ

В Україні, незважаючи на економічні труднощі та поточний військовий стан, існує потреба в висококваліфікованих, ініціативних спеціалістах, які здатні працювати в нових, непередбачуваних умовах, самотійно вирішувати проблеми, приймати рішення, генерувати нові ідеї та втілювати їх в життя. Перед вищою освітньою школою постало завдання підготувати таких спеціалістів, оскільки вона виступає найважливішим компонентом культурного та соціально-економічного